

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2026. gada 25. jūnijā

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Marika Senkāne, senatores Sanita Osipova un Kristīne Zīle

rakstveida procesā izskatīja civillietu /Persona C/ prasībā pret /Persona D/ (/Persona D/) par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskas kompensācijas piedziņu sakarā ar /Persona C/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 28. maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /Persona C/, pamatojoties uz Civillikuma 1., 1635., 2352.¹pantu, cēla tiesā prasību pret /Persona D/, lūdzot:

- uzlikt atbildētājam par pienākumu atsaukt godu un cieņu aizskarošās ziņas, rakstveidā paziņojot par nepatieso ziņu atsaukumu visiem dzīvojamās mājas /Adrese A/, dzīvokļu īpašniekiem un norādot vēstulē šādu tekstu: „Ar šo atsaucu manis izteiktās godu un cieņas aizskarošās ziņas par /Persona C/, kurās nosaucu viņu par zagli”;

- uzlikt atbildētājam par pienākumu ievietot visu dzīvokļu īpašnieku pastkastītēs parakstītu vēstuli ar šādu tekstu: „Godātie /Adrese A/ dzīvokļu īpašnieki, ar šo atsaucu savā iepriekšējā vēstulē sniegtās ziņas: „Visu šo situāciju, kas radusies mūsu /Adrese A/ mājā, ir organizējusi krāpniece, mahinatore un afēriste /Persona C/ [..]. Tādiem kā /Persona C/ elementāri nav ne kauna, ne sirdsapziņas, dēļ sava labuma „biznesā” var izdarīt noziegumu. [..] Kā arī jāatzīmē, par kādu godu un cieņu var iet runa, ja /Persona C/ kundze slīgst melos un nepatiesībā” kā nepamatotas, un atvainojos par nepamatoti sniegtām godu un cieņu aizskarošām ziņām par /Persona C/”;

- piedzīt no atbildētājas prasītājas labā mantisko kompensāciju 2000 EUR un visus tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētāja ilgstoši dažādiem izteicieniem aizvairo prasītāju un cenšas viņu nomelnot, izplatot rakstveidā un mutvārdos dzīvojamās mājas /Adrese A/, dzīvokļu īpašniekiem nepatiesu un apmelojošu informāciju par prasītāju.

Tā atbildētāja 2022. gada 22. decembra tikšanās laikā citu personu klātbūtnē ir paudusi pret prasītāju izteikumu: „Zagle, zagle, zagle!”. Atbildētāja 2024. gada nogalē ir ievietojuši dzīvojamās mājas /Adrese A/, dzīvokļu

īpašnieku pastkastītēs vēstuli, kurā norādījusi, ka: „Visu šo situāciju, kas radusies mūsu /Adrese A/ mājā, ir organizējusi krāpniece, mahinatore un afēriste /Persona C/”, „Tādiem kā /Persona C/ elementāri nav ne kauna, ne sirdsapziņas, dēļ sava labuma „biznesā” var izdarīt pat noziegumu”, „Kā arī jāatzīmē, par kādu godu un cieņu var iet runa, ja /Persona C/ kundze slīgst melos un nepatiesībā”.

Pārbaužu laikā, kas veiktas saistībā ar dzīvojamās mājas /Adrese A/, pārvaldīšanu, pārkāpumi netika konstatēti. Atbildētājas publiski izplatītās ziņas ir prasītājas godu un cieņu aizskarošas. Šāda veida darbības grauj prasītājas cieņu apkārtējās sabiedrības acīs, traucē viņas personīgajām attiecībām un kaitē tuviniekiem. Atbilstīga atlīdzība par nodarīto kaitējumu ir 2000 EUR.

[2] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 15. oktobra spriedumu prasība apmierināta daļēji. Atbildētājam uzlikts par pienākumu desmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atsaukt godu un cieņu aizskarošās ziņas par prasītāju, kas tika izteiktas, nosaucot viņu par zagli, paziņojot rakstveidā par nepatieso ziņu atsaukumu dzīvojamās mājas /Adrese A/, dzīvokļu īpašniekiem /Persona F/, /Persona G/, /Persona H/, /Persona I/, /Persona J/, /Persona K/, /Persona L/ un prasītājai un norādot vēstulē šādu tekstu: „Ar šo atsauču sevīs izteiktās godu un cieņas aizskarošās ziņas par /Persona C/, kas tika izteiktas, nosaucot viņu par zagli”.

Prasība noraidīta daļā par pienākuma uzlikšanu atbildētājam atsaukt minētās ziņas pārējiem dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem.

Atbildētājam uzlikts par pienākumu desmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atsaukt izteiktās godu un cieņu aizskarošās ziņas par prasītāju, visu dzīvokļu īpašnieku pastkastītēs ievietojot atbildētājas parakstītu vēstuli ar šādu tekstu: „Godātie /Adrese A/ dzīvokļu īpašnieki, ar šo atsauču savā iepriekšējā vēstulē sniegtās ziņas: „Visu šo situāciju, kas radusies mūsu /Adrese A/ mājā, ir organizējusi krāpniece, mahinatore un afēriste /Persona C/ pilnībā kā nepamatotas un atvainojos par nepamatoti sniegtām godu un cieņu aizskarošām ziņām par /Persona C/.”.

No atbildētājas prasītājas labā piedzīta mantiskā kompensācija 300 EUR, valsts nodeva 115 EUR un ar lietas vešanu saistītie izdevumi 60,51 EUR. Prasība noraidīta daļā par mantiskās kompensācijas 1700 EUR piedziņu.

No atbildētājas valsts labā piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 8,70 EUR un no prasītājas valsts labā piedzīti – 49,30 EUR.

[3] Izskatot lietu sakarā ar atbildētājas apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu prasības apmierinātajā daļā, ar Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 28. maija spriedumu prasība noraidīta. No prasītājas atbildētājas labā piedzīti tiesas izdevumi 115 EUR un ar lietas vešanu saistītie izdevumi 1350 EUR, kā arī valsts labā piedzīti tiesas izdevumi 58 EUR. Apgabaltiesas spriedumā norādīti šādi motīvi.

[3.1] Vārda brīvība nav absolūta. Atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 116. pantam minētās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, tajā skaitā, Latvijas Republikas Satversmes 95. pantā paredzētās tiesības uz cilvēka goda un cieņas aizsardzību.

Izspriežot lietas par goda un cieņas aizskārumu, vispirms tiesai ir jākonstatē, vai publicētā informācija ir ziņas vai viedoklis.

Ziņas un viedokļa nošķiršanā būtiskākā ir nevis izteikuma gramatiskā interpretācija vai tas, ka izteikums pausts apgalvojuma vai pieņēmuma formā, bet gan izteikumu kopējais konteksts. Tiesa nevar vērtēt tikai konkrētās frāzes, uz kurām norāda prasītājs, bet tai ir jāvērtē arī situācija, kādā tika pausts izteikums.

[3.2] Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem un pušu paskaidrojumiem, secināms, ka starp dzīvojamās mājas /Adrese A/, dzīvokļu īpašniekiem, biedrības /Nosaukums A/ locekļiem un dzīvojamās mājas pārvaldnieci pastāv ilgstošas un nopietnas domstarpības par dzīvojamās mājas /Adrese A/, pārvaldīšanu.

Prasītāja ir dzīvojamās mājas /Adrese A/, namu pārvaldniece un ir iesaistīta konfliktā par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu kā amatpersona. Atbildētāja ir dzīvojamās mājas /Adrese A/, iedzīvotāja un dzīvokļa

īpašniece, kura nav apmierināta ar prasītājas īstenoto dzīvojamās mājas apsaimniekošanu.

[3.3] Izvērtējusi strīdus izteikumus – gan 2022. gada 22. decembrī notikušajā tikšanās reizē izteikto vārdu „zagle”, gan 2024. gada nogalē vēstulē norādītos apgalvojumus, tiesa secina, ka tie nav patiesības pārbaudei pakļaujami fakti. Proti, tie nav apgalvojumi par konkrētu noziedzīgu nodarījumu vai citu prasītājas pierādāmu darbību, bet gan vērtējuma rakstura izteikumi, kas radušies saistībā ar ilgstošu konfliktu starp dzīvokļu īpašniekiem un namu pārvaldnieci.

Lai arī atbildētājas izteikumi pret prasītāju ir asi, kritiski un tajos tiek izmantoti vārdi ar noziedzīgu konotāciju, ar to nav pietiekami atzinumam par to, ka ziņas ir nepatiesas un prasītājas godu un cieņu aizskarošas. Konkrētā strīda apstākļos šie izteikumi raksturo atbildētājas emocionālo un subjektīvo attieksmi par amatpersonas (mājas pārvaldnieces) darba kvalitāti, dzīvojamās mājas pārvaldīšanas kvalitāti un procesu, nevis sniedz konkrētu faktu atspoguļojumu.

Ievērojot minēto, strīdus izteikumi ir atzīstami par atbildētājas viedokli, nevis par nepatiesām un aizskarošām ziņām Civillikuma 2352.¹ panta izpratnē.

[3.4] Konstatējot, ka atbildētāja ir paudusi savu viedokli, tiesai jāvērtē, vai paustajam viedoklim bija pietiekama faktiskā bāze. Respektīvi, vai pastāvēja kādi notikumi vai arī pašas cietušās darbības, kas veicināja šāda viedokļa veidošanos par viņu. Atbildība iestājas par nepamatota un aizskaroša viedokļa paušanu bez jebkādas faktiskas bāzes, tas ir, gadījumos, kad viedoklis ir rupjš un klaji aizskarošs.

No lietas materiāliem un pušu paskaidrojumiem redzams, ka atbildētāja savus vērtējumus par prasītājas darbībām ir sniegusi, balstoties uz konkrētiem faktiem un aizdomām, kas radušās no viņas uztveres par pārvaldīšanas darbību caurspīdīgumu un leģitimitāti.

Nevar atstāt bez ievēribas apstākli, ka 2022. gada 22. decembra tikšanās laikā izteiktais apgalvojums, kurā prasītāja nosaukta par zagli, izteikts emocionālās diskusijas gaitā kā atbildētājas reakcija uz konkrētu pašas prasītājas uzdotu provokatīvu jautājumu: „Vai jūs domājat, ka es esmu zagle?”, kas, pēc atbildētājas paskaidrojumiem un liecinieku liecībām, radies saistībā ar pārvaldības un finanšu jautājumu apspriešanu. Šādos apstākļos secināms, ka atbildētājas paustajam viedoklim bija pietiekamā faktiskā bāze, līdz ar to par tā paušanu neiestājas atbildība.

[4] Par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 28. maija spriedumu prasītāja iesniedza kasācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 8. pantu, 97. panta pirmo, trešo daļu un 193. panta piekto daļu, kas novedis pie lietas nepareizas izspriešanas. Apelācijas instances tiesa nav pārbaudījusi visus pierādījumus un nav objektīvi izvērtējusi lietas apstākļus.

Tiesa nav vērtējusi atbildētājas vēstuli kopsakarā ar liecinieku liecībām, kurās tika norādīts, ka atbildētāja vienmēr mēģina prasītāju nomelnot un ir publiski apsaukājusi prasītāju. No lietas materiāliem neizriet, ka prasītājai ilgstoši bija konflikts ar dzīvokļu īpašniekiem. Tiesa nav vērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, no kuriem secināms, ka prasītāja savus pienākumus pildījusi godprātīgi un viņai ir arī atbilstoša profesionālā kvalifikācija. Nevienš no tiesas nopratinātajiem lieciniekiem nav norādījis, ka dzīvojamā ēka tiktu slikti apsaimniekota vai ka prasītāja ir zagle, krāpniece un mahinatore. Tiesa nav pamatojusi, kāpēc nav ņēmusi vērā liecinieku liecības, bet vienīgi atbildētājas pārstāvja pausto, ka viss, ko atbildētāja ir rakstījusi un teikusi par prasītāju, ir viedoklis.

Apelācijas instances tiesas spriedums nesatur pienācīgu pierādījumu izvērtējumu, kā rezultātā nav vērtēti visi Civillikuma 2352.¹ panta piemērošanai noteicošie kritēriji, proti, izteikumu kopējais konteksts, nozīme, ko šādam izteikumam varētu piešķirt neitrāla persona, un izteikuma autora skaidrojumi. Apelācijas instances tiesa ir ņēmusi vērā tikai atbildētājas skaidrojumu par viņas teikto.

[5] Paskaidrojumā sakarā ar prasītājas kasācijas sūdzību atbildētāja norādījusi, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir pamatots, bet kasācijas sūdzība ir noraidāma.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudot apelācijas instances tiesas sprieduma likumību atbilstoši kasācijas sūdzības argumentiem, Senāts atzīst, ka spriedums ir atceļams turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[7] Civillikuma 2352.¹ panta pirmajā daļā ir noteikts, ka katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai. Savukārt trešajā daļā noteikts, ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu mutvārdiem, rakstveidā vai ar darbiem, tad viņam jānodod atlīdzība (mantiska kompensācija).

Tāpat pamats civiltiesiskai aizsardzībai ir konstatējams, pirmkārt, ja par personu ir izplatītas nepatiesas, godu un cieņu aizskarošas ziņas.

Otrkārt, kā tas atzīts judikatūrā, saskaņā ar Civillikuma 2352.¹ panta pirmo daļu atbildība iestājas arī par nepamatota un aizskaroša viedokļa paušanu bez faktiskās bāzes, tas ir, gadījumos, kad viedoklis ir rupjš un klaji aizskarošs (sk. *Augstākās tiesas 2015. gada 24. septembra sprieduma lietā Nr. SKC-204/2015, C31370910, 7.1. punktu, 2019. gada 10. jūlija sprieduma lietā Nr. SKC-40/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0710.C30292615.1.S](#), 8.4. punktu*).

[7.1] Kā tas pareizi norādīts pārsūdzētājā spriedumā, lai izvērtētu prasības pamatotību, vispirms ir nepieciešams konstatēt, vai 2022. gada 22. decembra tikšanās laikā un 2024. gada nogalē rakstūtājā vēstulē atbildētājas izteiktās frāzes, kas kā aizskarošas norādītas prasības pieteikumā, ir ziņas vai viedoklis, jo tikai ziņas jeb fakti ir pakļaujami patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta, turpretī viedoklis atspoguļo personas subjektīvo vērtējumu par kādu personu, tās darbību vai kādu notikumu un nevar būt ne patiess, ne nepatiess (sk., piemēram, *Senāta 2018. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. SKC-159/2018, [ECLI:LV:AT:2018:0627.C29537914.1.S](#), 7.1.1. punktu, Senāta 2019. gada 10. jūlija sprieduma lietā Nr. SKC-40/2019, [ECLI:LV:AT:2019:0710.C30292615.1.S](#), 8.3. punktu, Senāta (paplašinātā sastāvā) 2020. gada 25. novembra sprieduma lietā Nr. SKC-41/2020, [ECLI:LV:AT:2020:1125.C28330013.6.S](#), 12.1. punktu*).

[7.2] Apelācijas instances tiesa secināja, ka visi atbildētājas mutvārdos un rakstiski paustie izteikumi ir atzīstami par viedokli, jo tie ir vērtējuma rakstura, kas saistīti ar ilgstošu konfliktu starp dzīvokļu īpašniekiem un namu pārvaldnieci. Tie raksturo atbildētājas emocionālo un subjektīvo attieksmi pret mājas pārvaldnieces darba kvalitāti, dzīvojamās mājas pārvaldīšanas kvalitāti un procesu, nevis sniedz objektīvu faktu atspoguļojumu.

Viedoklis ir atzīstams par nepamatotu un aizskarošu, ja tas tiek pausts bez jebkādas faktiskas bāzes, tas ir, gadījumos, kad viedoklis ir rupjš un klaji aizskarošs. Lai sniegtu asu un negatīvu personas vērtējumu, jāpastāv zināmam pamatam, piemēram, kādiem notikumiem vai arī cietušais pats veicis kādas darbības, kas radījušas pamatu konkrētam viņa personības vai darbības vērtējumam (sal. *Senāta 2015. gada 24. septembra spriedumu lietā Nr. SKC-204/2015, C31370910, 7.1. punktu*).

[7.3] Var piekrist apelācijas instances tiesas secinājumam, ka 2022. gada 22. decembra tikšanās laikā atbildētājas izteiktais apgalvojums, ar kuru prasītāja nosaukta par zagli, iespējams, ir izteikts emocionālas diskusijas laikā, sakāpināti reaģējot uz prasītājas iepriekš pausto provokatīvo izteikumu.

Tomēr spriedumā iztrūkst izvērsts tiesas vērtējums, kādēļ atbildētājas 2024. gada nogalē rakstūtā un dzīvokļu īpašniekiem izplatītā vēstule – tajā lietotie izteicieni kā viedoklis – būtu uzskatāmi par pamatotiem un samērīgiem, t. i., tādiem, par ko civiltiesiskā atbildība neiestājas.

[7.4] Kā redzams no minētās vēstules, tajā prasītāja nodēvēta par krāpnieci, mahinatori un afēristi, kā arī personu, kas darbojas ar viltu un kurai ir nosliece uz noziedzību, kā pamatu norādot savas aplēses par dažādiem ar nama apsaimniekošanu saistītiem izdevumiem un Dzīks /Nosaukums A/ valdes darbību (sk. *lietas 1. sēj., 166.-169. lpp.*).

Apelācijas instances tiesas spriedumā nav norādīts, kādas tieši prasītājas darbības (faktiskā bāze) bija par pamatu atbildētājas 2024. gada vēstulē izplatītajam viedoklim par prasītāju. Pretenzijas pret viņas kā mājas pārvaldnieces darba kvalitāti un dzīvojamās mājas pārvaldīšanas problēmām ir risināmas likumā noteiktajā kārtībā, piemēram, sasaucot dzīvokļu īpašnieku kopsapulci vai ceļot attiecīgu prasību tiesā.

[7.5] Lai viedokli konkrētajos apstākļos atzītu par samērīgu, tiesai ir jākonstatē tādas prasītājas veiktas darbības, kuras pietiekami skaidri norāda uz to noziedzīgu saturu, par ko būtu pamats vērsties tiesībsargājošās institūcijās. Vienīgi personīga rakstura iebildumi un apsvērumi par, piemēram, balkonu remonta izdevumiem vai iemeslu tam vai citādam balsojumam kooperatīva valdē, noziedzīgu darbību konstatēšanai nav pietiekami.

[7.6] Godu un cieņu iespējami aizskarošais izteikums var ietvert gan viedokļa elementu vai elementus (tostarp personas rīcības vērtējumu), gan ziņas (fakta apgalvojuma) elementu vai elementus. Šādā gadījumā tiesai jāvērtē, vai strīdus izteikumu neitrāla vidusmēra persona uztvertu galvenokārt kā viedokli vai kā fakta apgalvojumu, proti, vai priekšplānā ir viedoklis vai fakta apgalvojums. Turklāt tiesai jāanalizē, vai iespējamais izteikuma adresāta tiesību aizskārums izriet no apgalvotajiem nepatiesajiem faktiem (ziņām) vai personas rīcības vērtējuma (viedokļa), kas izteikts nesamērīgi aizskaroši (sk. *Senāta 2025. gada spriedums lietā Nr. [SKC-DJ/2025](#), pieejams [Augstākās tiesas tīmekļvietnē](#)).*

Ziņas ir datu, faktu, skaitļu un arī informācijas kopums, savukārt viedoklis ir uzskats, izpratne (par ko), arī attieksme (pret ko). Viedoklis kā subjektīvs vērtējums var veidoties kā no patiesiem faktiem, tā kļūdainām ziņām, nepatiesas informācijas, un tas nav pierādāms. Lai konstatētu, vai izteikums atbilst jēdzienam „ziņas” vai „viedoklis”, ir jāanalizē konfliktsituācijas apstākļi, konkrēto izteikumu saturs un konteksts, kā arī citi kritēriji, tostarp kāds ir bijis atbildētājas mērķis, lietojot šādus izteikumus. Tādējādi noteicošie kritēriji ir: 1) izteikumu kopējais konteksts; 2) nozīme, ko šādam izteikumam varētu piešķirt neitrāla persona; 3) izteikuma autora skaidrojumi (sk. *Senāta 2015. gada 24. septembra spriedumu lietā Nr. SKC-204/2015, C31370910, 7.2. un 7.3. punktu*).

Tāpat tiesai bija jāvērtē, kā minēto vēstuli uztver neitrāls lasītājs un vai tajā ietvertie apzīmējumi ir lietoti kā mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi, lai tekstu padarītu izteiksmīgāku un emocionāli iedarbīgāku, vai arī tie lietoti tiešā nozīmē un tādēļ būtu pakļauti patiesuma pārbaudei. Tiesai vēstules saturs un tajā lietotie apzīmējumi bija jāvērtē gan no neitrāla lasītāja skatupunkta, gan arī kontekstā ar vēstules autores mērķi un publiski radīto iespaidu.

[7.7] Par pamatotiem atzīstami kasācijas sūdzības iesniedzējas iebildumi, ka apelācijas instances tiesa nav vērtējusi atbildētājas vēstuli kopsakarā ar liecinieku liecībām, kurās tostarp norādīts, ka atbildētājas darbības pret prasītāju bijušas ilgstošas un sistemātiskas.

Noskaidrojot atbildētājas motivāciju un nolūku, ar kādu vēstule tika izplatīta, tiesai bija arī jāvērtē atbildētājas rīcība kopumā, proti, vēstules sagatavošana, pavairošana un ievietošana dzīvojamās mājas iedzīvotāju pastkastītēs.

Konstatējot personas (atbildētājas) mērķtiecīgu, apzinātu organizētu darbību kopumu, publiski citu personu apvainojot noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, nav pamata runāt par pēkšņā emociju uzplūdā paustu viedokli.

[8] Civillikuma 2352.¹ panta nepareizas piemērošanas un Civilprocesa likuma 97. panta pārkāpuma dēļ pārsūdzēto spriedumu nevar atzīt par pamatotu, tādēļ tas atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[9] Pārsūdzēto spriedumu atceļot, /Persona C/saskaņā ar Civilprocesa likuma 458. panta otro daļu atmaksājama drošības nauda 300 EUR.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 458. panta otro daļu un 474. panta 2. punktu, Senāts

nosprieda

atcelt Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 28. maija spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā;
atmaksāt /Persona C/ drošības naudu 300 EUR (trīs simtieuro).

Spriedums nav pārsūdzams.

Senatore M. Senkāne Senatore S. Osipova Senatore K. Zīle